

za to navajamo, da so bile vse predstave klasičnih proizvodov jako dobro obiskane. Seveda, kdor stoji na tem stališču, da se kaže baš v tem slab ali vsaj zastarel okus, in da bi bilo moralo dokazati naše občinstvo svojo zrelost pri predstavi Sudermannovega »Doma« — ta se bo protivil našemu mnenju. Toda, da je bila druga predstava »Doma« slabo obiskana, po naši misli še ne dokazuje, da se naše občinstvo ni ogrelo za ta umotvor, ker so utegnili kaki posebni slučaji zakriviti slabi poset; na drugi strani pa se tudi ne sme prezreti, da imajo vsi realistični in naturalistični proizvodi neko posebno svojstvo, namreč to, da so čudno nasitljivi. Človek jih čita ali vidi na odru enkrat, pa jih ima za dalje časa zadosti. Kdo ve torej, ali ne bi bil »Dom«, ako bi se bil čez dalje časa spet uprizoril, takisto napolnil gledališče kakor je je prvič!

Glavni vzrok, da dramatične predstave pri nas ne vlečejo, je pač ta, da so navadno precej slabe, vsekakor pa malokdaj dovršene. Ako se vrača občinstvo že od prve predstave kake igre nezadovoljno, kako naj se udeleži reprize? Slabe pa so dramatične predstave pri nas največ radi tega, ker še vedno nedostaje primerno izvežbanega osebja.

Znano nam je, kak križ ima vodstvo našega gledališča baš, kar se tiče pridobitve za dramo sposobnih igralcev, in ne hodi nam na misel, da bi je obsipali z očitanjem. Od kod pa naj se vzemo igralci, ko imamo eno samo slovensko gledališče? — A prav radi tega nam ni prav umevno, zakaj so odslovili gospico Terševo, in zakaj je niso poskusili pridržati vsaj še eno leto. Ali se intendanciji našega gledališča posreči, da jo nadomesti?

Vemo sicer, da ima menjavanje osebja tudi svoje dobre strani, in baš to, da se utegne pri nas tako malo menjavati, je izmed glavnih vzrokov, da so dramatične predstave pri nas manj priljubljene, nego bi želeli. Nekateri naši igralci imajo namreč to posebnost, da ne zataje nikdar svoje osobnosti, in da so zmeraj eni in isti, naj igrajo že to ali ono ulogo; naj bo napovedana katera koli igra, to vemo že naprej, kako se izponese uloga gospoda Lovšina, ali gospoda Danila. Na njih se izpreminja k večjemu maska in obleka. — To lahko trdimo še o nekaterih drugih igralcih in igralkah. — Umevno je torej, da dramatične predstave ne morejo imeti do našega občinstva one privlačne sile, kakor jo imajo drugje, ko nastopajo od leta do leta vedno nove moči.

Prav nič se torej ne protivimo, da se igralno osebje menjava, a izpremembe bi si želeli zlasti glede tistih igralcev in igralk, ki ne kažejo nikakršnega napredka in se ga po dosedanjih uspehih tudi v prihodnje ni nadejati; takih glumačev smo se že zelo, zelo naveličali. —

(Konec prihodnjič.)

Hrvaški in srbski leposlovni listi. Naše uredništvo dobiva letos le-te hrvaške in srbske leposlovne liste v zameno.

Hrvaški listi:

Vienac zabavi i pouci. Ta časopis je doživel letos 29. leto in je najstarejši vseh sedaj izhajajočih leposlovnih listov. Odlikuje se po lepih beletrističnih in literarnozgodovinskih člankih. Njegovi sotrudniki so večinom starejši pisatelji; pa tudi nekaj mlajših znamenitih moči je pristalo k njemu. Zanimljivi so sosebno glasbeni sestavki. V »Listku« se redovito spominja tudi slovenske književnosti. V 5. in 6. številki je obširna obznana

Murkove knjige »Deutsche Einflüsse auf die Anfänge der böhmischen Romantik« iz peresa Fr. Ž. Milerja, v 10. številki simpatična ocena Parmove opere »Ksenija«, v 11. številki pa intermezo iz nje, prirejen za klavir. Posebej tiskani eksemplari se dobivajo za ceno 25 kr. — Vienac stane na leto 7 gld. Lastnik lista je »Dionička tiskara«.

Dom i svet. Ta list izhaja v zalogi knjigarnice Lad. Hartmana (Kugli i Deutsch) v Zagrebu, Ilica, br. 30., in stane na leto 6 gld. »Dom i svet« izhaja deseto leto in prinaša izvirne in prevedene povesti. Poseben oddelek je »šala« in bogata riznica beležek iz vseh vej človeškega življenja in znanja, Njegove ilustracije se nanašajo večinoma na aktualne dogodbe.

Prosvjeta. List za zabavo, znanost in umetnost. V. leto, stane 7 gld. na leto. Uprava lista je v Zagrebu. Gajeve ulica br. 7. Prosvjeta neguje leposlovje in prinaša lepe članke o različnih strokah umetnosti in znanosti. V prvem listu oznanja Funtkovo dramo »Iz osvete« in tržaško »Slovenko«. O tej priliki imenuje po pomoti naš list »Slovenski Zvon« namesto »Ljubljanski Zvon«.

Nada. 3. leto, stane 6 gld. na leto. Naročnina se pošilja Zemaljskomu ekonomatu kao administraciji »Nade« v Sarajevo. Razen leposlovnega gradiva objavlja Nada odlične estetiške in književnozgodovinske članke in prinaša iz znamenitejših središč južnoslovanskih dopise, ki poročajo o književnih, gledaliških in umetniških prikaznih in prilikah. Ozira se pa tudi na književne in umetnostne pojave drugih narodov in seznanja svoje čitateljsko občinstvo z znamenitimi pisatelji in deli tujih literatur. Nada objavlja često tudi beležke iz naše slovenske domovine. V drugi številki je prinesla 9 slik Bleda in blejske okolice. Slike in popis je izgotovil Ljudevit Kuba, ki je znan kot mnogostranski umetnik. Nekateri podatki v tem spisu niso povsem točni. Tako se imenuje reka »Ljubljanica« ne, »Ljubljančica«, »Unec«, ne »Unča« „Postojinska jama (špilja)“, ne „pečina“, „Radovljica“, ne „Radoljec“, „Mojstrana“, ne „Mojstran“. — Tretja številka donša podobo in životopis pokojnega dra. Oblaka. Poslednjega je spisal Jos. Milaković.

Lovor. List zabavi i pouci. Ta leposlovni list je jel z novim letom izhajati po dvakrat na mesec in stane 4 gld. na leto, za učitelje in dijake 3 gld. Naročnina se pošilja Upravi Lovora. Urednik mu je znani pesnik R. Katalinić Jeretov.

Zvekan. Humoristični list. Stoji na leto 4 gld. List izhaja po dvakrat na mesec v obliki časopisa »Fliegende Blätter«. Izdaje list knjigarnica Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch).

Šolska lista:

Napredak. Časopis za učitelje, vzgojitelje i sve prijatelje mladeži. Glasilo hrvatskoga pedagojsko-književnoga zbora i Saveza hrv. učiteljskih društava. Izhaja po 4krat na mesec. — Cena 5 gld. List izhaja že 38. leto ter objavlja izvrstne pedagoške spise iz peresa prvih strokovnjakov hrvaških.

Škola. List za učiteljstvo i prijatelje školstva. U Karlovcu. 8. leto. Stane za celo leto 2 gld. in izhaja po enkrat na mesec.

Srbski listi:

Brankovo kolo. Za zabavu, pouku i književnost. Vlasnik i urednik Paja Marković Adamov. U Sr. Karlovcima, III. leto. Stane na leto 5 gld. Zanimiva so poročila o srbski književnosti.

Delo. List za nauku, književnost i društveni život. IV. leto. Vlasnik i urednik Stojan M. Protić. Beograd. Obilicev venac br. 4. Stoji na leto 20 frankov v zlatu. Ta izborna urejevana revija se odlikuje posebno po svojih znanstvenih spisih; poseben oddelek: »Naučna hronika« poroča o napredku v različnih znanostih. Spisi iz društvenih (socijalnih) ved so posebno zanimivi. Pri nas smo dosedaj popolnoma zanemarjali te znanosti, če prav so baš one sposobne zanimati najširšo publiko. Upamo, da politični preobratki prisilijo tudi naše prvake in književnike, da obrnejo pozornost na-nje. — V »kritiki« in »bibliografiji« se navajajo in ocenjujejo včasih prav kozenito književni pojavi.

Luča. Književni list društva »Gorski Vijenac«. Leto III. Odgovorni urednik prof. Lazar T. Perović. Cetinje. Izhaja po enkrat na mesec in stane na leto 2 gld. Najzanimivejša vsebina so mnogobrojne narodne umotvorine, pesmi, pregovori, igre, pripovedke.

Zora. Pod tem naslovom izhaja po enkrat na mesec v 4–5 pol debelih zvezkih 4° srbski leposlovni list za zabavo, pouko in književnost. Urejujeta ga Aleksa Šantić in Svetozar Čorović. Stane za celo leto 4 gld., dijake 3 gld. V 2. številki omenja na kratko naše književne prilike in posebno še našo družbo sv. Mohorja.

Dr. Ivan Črnčić. V Rimu je umrl kanonik jerolimskega zavoda dr. Ivan Črnčić. Izmed mnogih njegovih spisov, ki osvetljujejo prošlost hrvaško in njene spomenike, treba posebno imenovati novo izdanje „Assemanovega evangelistarja.“ Z Jagićem in Račkim je obdelal „Hrvaške pisane zakone“, katere je izdala jugoslovanska akademija v Zagrebu. Bil je znamenit poznavatelj stare slovenščine in glagoliških spomenikov njenih.

Poslednji plemiči Gotali. Tragedija u pet čina. Napisao M. Podravčanin. U Zagrebu 1896. Tisak i naklada Antona Scholza. — Ta drama je pretiskana iz »Prosvjete«. Nje predmet je vzet iz povesti Bogovićeve »Gotalovac«.

»Bračne pesme«. Neki Vlada Jovanović je izdal l. 1896. zbirko svojih pesmi pod tem naslovom. V drugi številki »Brankovega kola« l. 1897. pravi poročevalec, da je Jovanović mistik, erotoman in mizogin, in da boluje od grafomanije in logoroje (gostobesednosti); kot dober poznavalec stranih literatur je posnel francoske in angleške pornografe ter izbljuval tudi v srbskem jeziku smrdljivi gnoj svoje poezije, ki je poezija kakor lucus a non lucendo.

Smiljana, hrvatska opera u dva čina. Tako se imenuje naj-novejše delo našega zemljaka Fr. S. Vilharja, katera se je februarja meseca izvajala na odru zagrebskega narodnega gledališča. Melodije so po narodnih posnete ali vsaj v narodnem duhu zložene. Opera je imela priličen uspeh, vendar se ji prigovarja, da skladatelj v njej ni primerno upotrebil in izčrpal orkestra.

Pesme o kraljeviču Marku so se prevedle tudi na magjarski jezik pod nazivom: Márkó királyfi (kraljevics Márkó). Délszláv néballadák a XIV és XVh szaszadhól. Fordította Dr. Margalits Ede. (Kraljevič Marko. Južnoslovanske narodne balade iz XIV. in XV. veka. Prevedel dr. Edmund Margalič).